Yargıtay 2. HD E.2026/4203 K.2026/6984 (23.06.2026)

Karar metni, Yargıtay Başkanlığı Karar Arama sistemindeki yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

2. Hukuk Dairesi 2026/4203 E. , 2026/6984 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : Antalya Bölge Adliye Mahkemesi 2. Hukuk Dairesi

SAYISI : 2025/2228 E., 2025/3361 K.

DAVA TÜRÜ : Babalık

İLK DERECE MAHKEMESİ : Kumluca 2. Asliye Hukuk (Aile) Mahkemesi

SAYISI : 2024/158 E., 2025/117 K.

Taraflar arasındaki davanın yapılan muhakemesi sonunda Bölge Adliye Mahkemesi Hukuk Dairesince verilen, yukarıda tarihi ve numarası gösterilen hüküm davacı vekili tarafından davanın reddi yönünden duruşmalı olarak temyiz edilmiş ise de temyiz dilekçesinin sonuç bölümündeki duruşma talebinin istinaf aşamasına yönelik olduğunun anlaşılması nedeniyle duruşma isteği reddedilmekle; kesinlik, süre, temyiz şartı ve diğer usul eksiklikleri yönünden yapılan ön inceleme sonucunda temyiz dilekçesinin kabulüne karar verildikten ve Tetkik Hâkimi tarafından hazırlanan rapor dinlendikten sonra dosyadaki belgeler incelenip gereği düşünüldü:

1.04.06.1958 tarihli ve 15/6 sayılı Yargıtay İçtihadı Birleştirme kararı gereğince, maddî olayları açıklamak taraflara; ileri sürülen olayları hukuken nitelemek, uygulanacak kanun hükümlerini tespit etmek ve uygulamak görevi hakime aittir. Nitekim 6100 sayılı Kanun’un 33 üncü maddesinde hâkimin, Türk Hukuku'nu re'sen uygulayacağı belirtilmiştir. Bu ilke gereği açılan davayı nitelemek ve açılmış bir dava hakkında doğru hukuk kurallarını bulup uygulamak hâkime düşen bir görevdir.

Öncelikle çözümlenmesi gereken husus; davanın soybağının reddi-babalık veya nüfus kayıtlarının düzeltilmesi davası olup olmadığıdır. Bilindiği üzere,geniş anlamda soybağı bir kimsenin üst soyu ile olan kan bağını; dar anlamda soybağı ise, bir kimsenin sadece ana-babasıyla arasındaki biyolojik bağını ifade etmektedir. Bir kişi (çocuk) ile kendilerinden biyolojik (genetik) olarak türemiş olduğu kişiler arasındaki bağa doğal soybağı (biyolojik nesep), hukuk düzeni tarafından aranan bazı koşulların gerçekleşmesiyle, bir çocuğun hukuki olarak bir ana-babaya bağlanması sonucunda, ana-baba ile çocuk arasında kurulan bu hukuki ilişkiye ise hukuki soybağı (hukuki nesep) denir. Buna göre soybağı, bir kimseyle ana-babası arasındaki doğal ve/veya hukuki bağ olarak tanımlanmaktadır.

4721 sayılı Kanun’a göre, çocuk ile anne arasındaki hukuki soybağı doğumla; çocuk ile baba arasındaki hukuki soybağı ise anneyle evlilik, tanıma, babalık davasında verilen hüküm veya evlat edinmeyle kurulmaktadır. Baba ile çocuk arasında evlilik içinde doğmaya, babalık karinesine, dayalı olarak hukuken kurulmuş bulunan soybağı ilişkisinin ortadan kalkması ancak soybağının reddi ile söz konusu olabilmektedir. Soybağının reddi davasının başarıya ulaşarak çocuk ile babası arasındaki soybağının ortadan kalkması sonucunda çocuk, baba yönünden soybağı bulunmayan çocuk statüsüne girer. Anayasa Mahkemesi'nin 25.06.2009 tarihli ve 2008/30 Esas, 2009/96 Karar sayılı kararında belirtildiği üzere, kişinin genetik-biyolojik kökeni kendisine ait olmayan çocuğu reddetme hakkı en temel haklarından birisidir. 4721 sayılı Kanun'un 286 ncı maddesinde, koca, anne veya çocuk tarafından açılan soybağının reddi davası ile babalık karinesini çürütebileceği; 291 inci maddesinde ise diğer ilgililerin dava hakkı hükme bağlanmıştır.

Dosyanın incelenmesinde; davacı ...'un, müteveffa babası ...'ın gerçek babasının nüfusta kayıtlı olan... olmadığını gerçek babasının ... olduğunu belirterek, ...'ın babasının ... olduğunun tespitini talep etmiştir. Nüfus kayıtlarında müteveffa ...'ın 01.09.1951 yılında doğduğu, annesi ... ile babası gözüken...'in 01.05.1949 yılından itibaren evli oldukları bu haliyle ...'ın evlilik içinde doğduğu yukarıda açıklananlar ışığında babalık karinesine dayalı olarak hukuken kurulmuş bulunan soybağı ilişkisinin ortadan kalkmasının ancak soybağının reddi davası ile söz konusu olabileceği bu haliyle açılan davanın niteliğinin soybağının reddi davası olduğu belirlidir. Bu davayı açma hakkı TMK 2 86... inci maddelerdeki kişilere tanınmıştır. İlk Derece Mahkemesinde dava, babalık davası olarak tanımlanarak davacının TMK 301 inci maddesine göre dava açma hakkı bulunmadığı belirtilmişse de; dava soybağının reddi davası olup davacı ..., koca...'in alt soyu olduğundan TMK 291 inci maddesine göre dava açma hakkına sahiptir.

Bununla birlikte ilgililer tarafından açılacak soybağının reddi davasının düzenlendiği 4721 sayılı Kanun'un 291 inci maddesinin birinci fıkrasında dava açma süresinin geçmesinden önce kocanın ölmesi veya gaipliğine karar verilmesi ya da sürekli olarak ayırt etme gücünü kaybetmesi hâllerinde kocanın ..., anası, babası veya baba olduğunu iddia eden kişi, doğumu ve kocanın ölümünü, sürekli olarak ayırt etme gücünü kaybettiğini veya hakkında gaiplik kararı alındığını öğrenmelerinden başlayarak bir yıl içinde soybağının reddi davasını açabilecekleri, son fıkrasında ise kocanın açacağı soybağının reddi davasına ilişkin hükümlerin kıyas yoluyla uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. Bir hükmün kıyas yolu ile uygulanabilmesi için bu konuda açık düzenleme olmaması gerekir. İlgililer tarafından açılacak soybağının reddi davasında ayrıca bir hak düşürücü süre ve başlangıç tarihi öngörülmüş olup, kocanın açacağı soybağının reddi davasına ilişkin hak düşürücü süreye yönelik hükümlerin kıyasen uygulanması mümkün değildir.

2.Yapılan açıklamalar ışığında somut olay incelendiğinde, davacı ..., kocanın ... sıfatı ile bu davayı, kocanın (yani dedesi...'in) ölümünü (ölüm tarihi 25.05.1991) öğrenmesinden başlayarak bir yıl içinde açması gerekirken bir yıllık hak düşürücü süre geçtikten sonra 10.05.2024 tarihinde açmış olduğundan bu gerekçe ile davanın hak düşürücü süre nedeniyle reddi gerektiği anlaşılmış, ne var ki bu yanlışlığın giderilmesi yeniden yargılama yapılmasını gerektirmediğinden, sonucu itibarıyla doğru bulunan kararın gerekçesinin değiştirilerek ve düzeltilerek onanması, 6100 sayılı Kanun’un 370 inci maddesinin dördüncü fıkrası hükmü gereğidir.

KARAR

Açıklanan sebeple;

1.Davacı vekilinin diğer temyiz itirazlarının reddine,

2.Temyiz olunan, İlk Derece Mahkemesi kararına karşı istinaf başvurusunun esastan reddine ilişkin Bölge Adliye Mahkemesi kararının ORTADAN KALDIRILMASINA, davacı vekilinin temyiz itirazının kısmen kabulü ile İlk Derece Mahkemesi kararının gerekçesinin değiştirilerek ve DÜZELTİLEREK ONANMASINA,

Peşin alınan temyiz karar harcının istek halinde temyiz edene iadesine,

Dosyanın İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine,

23.06.2026 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.